

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ALANLAR ORTAK

**HASTA VEYA YARALILARIN
TAŞINMASI
720S00046**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. ACİL TAŞIMA TEKNİKLERİ	3
1.1. Hasta veya Yaralıların Taşınmasında Genel Kurallar	3
1.2. Sürükleyerek Taşıma Yöntemleri	4
1.2.1. Koltuk Altından Tutarak Sürükleme	4
1.2.3. İtfaiyeci Yöntemiyle Sürükleme	6
1.3. Araç İçinden Çıkarma (Rentek Manevrası)	7
UYGULAMA FAALİYETİ	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	11
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	12
2. KISA MESAFEDE HIZLI TAŞIMA TEKNİKLERİ	12
2.1. Bir Kişiyile Taşıma Yöntemleri	12
2.1.1. Omuzdan Destek Vererek Taşıma	12
2.1.2. Kucakta Taşıma	13
2.1.3. İtfaiyeci Yöntemiyle Omuzda Taşıma	14
2.1.4. Sırtta Taşıma	15
2.2. İki Kişiyile Taşıma Yöntemleri	15
2.2.1. Altın Beşik Yöntemi	15
2.2.2. Teskereci Yöntemi	18
UYGULAMA FAALİYETİ	19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	23
3. SEDYE OLUŞTURARAK TAŞIMA	23
3.1. Sandalyeyle Taşıma	23
3.2. Battaniyeyle Sedyeye Oluşturma	24
3.3. Sedyeye Üzerine Yerleştirme	24
3.3.1. Kaşık Tekniğiyle Sedyeye Yerleştirme	24
3.3.2. Köprü Tekniğiyle Sedyeye Yerleştirme	26
3.3.3. Karşılıklı Durarak Sedyeye Yerleştirme	27
3.4. Sedyeye Taşıma	27
3.4.1. İki Kişiyile Sedyeye Taşıma	28
3.4.2. Dört Kişiyile Sedyeye Taşıma	28
UYGA FAALİYETİ	30
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33
MODÜL DEĞERLENDİRME	34
CEVAP ANAHTARLARI	38
KAYNAKÇA	39

AÇIKLAMALAR

KOD	720S00046
ALAN	Alanlar Ortak
DAL/MESLEK	Alanlar Ortak
MODÜLÜN ADI	Hasta veya Yaralıların Taşınması
MODÜLÜN TANIMI	Acil taşıma teknikleri, kısa mesafede hızlı taşıma teknikleri ve sedye oluşturarak hasta veya yaralıların taşınması ile ilgili bilgilerin verildiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	İlk Yardımın Temel İlkeleri, Temel Yaşam Desteği, Yaralanmalarda İlk Yardım, Kırık Çıkık ve Burkulmalarda İlk Yardım ve Diğer Acil Durumlarda İlk Yardım modüllerini başarmış olmak
YETERLİK	Hasta veya yaralıları taşımak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Olay yerinde kısa sürede, tekniğine uygun hasta veya yaralıları taşıyabileceksiniz. Amaçlar 1. Acil taşıma tekniklerini uygulayabileceksiniz.2. Kısa mesafede hızlı taşıma tekniklerini uygulayabileceksiniz.3. Sedye oluşturarak hasta veya yaralıları taşıyabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Donanım: Sandalye, battaniye, bağlayıcı şeritler, iki adet uzun sopa, projeksiyon cihazı, afiş, poster, CD, DVD, bilgisayar Ortam: Sınıf ve teknik laboratuvar
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan, her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modülün sonunda, ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Genel bir kural olarak hasta veya yaralının yerinin ve pozisyonunun değiştirilmemesi gerekir. Ancak olağanüstü bir tehlike söz konusu olduğunda hasta veya yaralının taşınması gerekebilir. Ayrıca taşıma işlemi fiziksel güç gerektirdiğinden ilk yardımcı, sağlık personeline yardımcı olmalıdır. İlk yardımcının taşımalar konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olması gerekir.

Bu modülde kazanılan yeterlikler ile hasta veya yaralının taşınmasında daha etkin ve güvenli taşıma işlemini gerçekleştirebileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Acil taşıma tekniklerini uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Hasta veya yaralının taşınmasındaki genel kuralları araştırınız.
- Hasta veya yaralıyı tutarak sürükleme yöntemlerini araştırınız. Bir arkadaşınıza uygulayınız.
- Araç içinden hasta veya yaralıyı çıkarma yöntemini araştırınız.

1. ACİL TAŞIMA TEKNİKLERİ

Genel bir kural olarak hasta veya yaralının yerinin ve pozisyonunun değiştirilmemesi gerekir. Ancak olağanüstü bir tehlike söz konusu olduğunda her türlü riske rağmen hasta veya yaralının acil olarak taşınması gerekir.

Acil taşıma teknikleri aşağıda belirtilen durumlarda uygulanmalıdır:

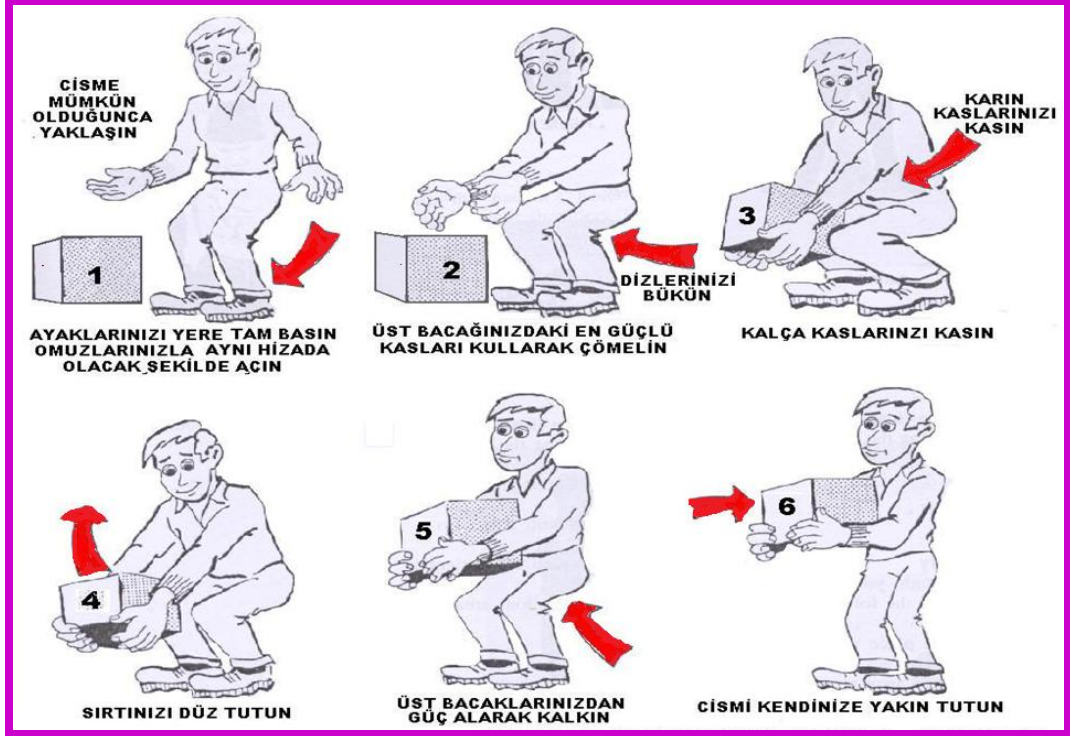
- Olay yeri, hasta veya yaralıya ilk yardım yapılmasına uygun değilse (örneğin, kuyuya düşme, göçük altında bulunma vb.)
- Çevrede yangın, patlama, göçük gibi tehlikeli bir durumun gelişme riski varsa (örneğin, patlama tehlikesi olan bir araçtan yaralının çıkarılması vb.)

1.1. Hasta veya Yaralıların Taşınmasında Genel Kurallar

Hasta veya yaralının taşınmasında, ilk yardımcı öncelikle çevre güvenlik önlemlerini alarak kendi can güvenliğinden, hasta veya yaralının güvenliğinden emin olmalıdır. Gereksiz zorlama ve yaralanmalara engel olmak için şu kurallara uyulmalıdır:

- İlk yardımcı kendi sağlığını riske atmamalıdır.
- Hasta veya yaralıyı kaldırmadan önce plan yapılmalıdır (taşıma işlemi için kaç kişi gerektiği, nereye taşınacağı gibi).
- Hasta veya yaralıya yakın mesafede çalışılmalıdır.
- Her iki ayak yerden destek alacak şekilde, omuz mesafesi kadar açılmalı ve bir ayak, hafif önde olmalıdır.
- Baş ve omuzlar dik, omurga düz tutulmalıdır.
- Omurgayı korumak için dizler ve kalçalar bükülmelidir.
- Hasta veya yaralıyı taşımak bir ekip işidir ve ekibin hareketlerini yönlendirmek için komut verecek bir lider olmalıdır.
- Ağırılık kaldırılırken kalça ve karın kasları kasılmalıdır.

- Uzun ve kuvvetli kaslar kullanılmalıdır.
- Yavaş ve omuz mesafesi aralığındaki adımlarla yürünmelidir.
- Ani dönme, bükülme hareketlerinden kaçınılmalı, omurga daima aynı düzlemde olmalıdır.
- Hasta veya yaralı, mümkün olduğunca az hareket ettirilmelidir.
- Hasta veya yaralı baş, boyun ve gövde eksenini korunarak taşınmalıdır.

Resim 1.1: Ağırılık kaldırma kuralları

1.2. Sürükleyerek Taşıma Yöntemleri

Sürükleyerek taşıma yöntemleri, hasta veya yaralının genellikle enkaz altından ve tünel gibi dar alanlardan çıkarılmasında kullanılır. Ayrıca ilk yardımcı, fiziksel güç kapasitesini de değerlendirmeli, iri ve kilolu hasta veya yaralıları bu yöntemle taşımamalıdır. Sürükleme yöntemi, genellikle ilk yardımcının yalnız olduğu, hasta veya yaralının omurga yaralanması şüphesinin bulunmadığı durumlarda kullanılmalıdır.

1.2.1. Koltuk Altından Tutarak Sürükleme

Hasta veya yaralının baş tarafından tutularak sürükleneceği durumlarda, hasta veya yaralı, koltuk altından kavranmalı, kıyafetlerinin omuz kısmından tutulmalı ya da battaniyeye yerleştirilmeli ve geriye doğru sürüklenmelidir.

- Hasta veya yaralının elleri, önde birleştirilmeli ya da el bilekleri, kemer ya da pantolonunun içine yerleştirilmelidir.

- Hasta veya yaralının baş kısmına geçilmeli ve yakın mesafede durulmalıdır.
- İlk yardımcı, hasta veya yaralının baş kısmına çömelmelidir.
- Hasta veya yaralının koltuk altından (battaniye, kıyafetler) tutulmalıdır.
- Hasta veya yaralının baş, boyun ve gövde eksenini bozulmadan hasta veya yaralı geriye doğru sürüklenmelidir.

Resim 1.2: Koltuk altından tutarak sürükleme

Resim 1.3: Kıyafetten tutarak ve battaniye ile sürükleme

1.2.2. Ayak Bileklerinden Tutarak Sürükleme

Hasta veya yaralı, ayak bileklerinden kavranarak veya battaniyeye yerleştirilerek geriye doğru sürüklenir.

- Hasta veya yaralının elleri, önde birleştirilmeli ya da el bilekleri, kemer ya da pantolonunun içine yerleştirilmelidir.
- Hasta veya yaralının ayak kısmına geçilmeli ve yakın mesafede durulmalıdır.
- İlk yardımcı, hasta veya yaralının ayak kısmına çömelmelidir.
- Hasta veya yaralının ayak bileklerinden tutulmalıdır.
- Hasta veya yaralının baş, boyun ve gövde eksenini bozulmadan hasta geriye doğru sürüklenmelidir.

Resim 1.4: Ayak bileklerinden tutarak sürükleme

1.2.3. İtfaiyeci Yöntemiyle Sürükleme

İtfaiyeci yöntemi ile sürükleme, hasta veya yaralının dar ve geçiş güçlüğü olan yerler ile gaz ve duman dolu ortamlardan çıkarılmasında kullanılır. Hasta veya yaralının bilinç durumuna göre çevreden temin edilen kravat, eşarp gibi malzemeler ile el bilekleri birleştirilerek bağlanır. Bağlanan bilekler, ilk yardımcının boynundan geçirilerek hasta veya yaralı taşınır.

- Hasta veya yaralı, sırtüstü yatar pozisyona getirilmelidir.
- İlk yardımcı, iki dizi yan taraflarında olacak şekilde hasta veya yaralının üzerine çömelmelidir.
- Bilinç yok ise hasta veya yaralının el bilekleri birleştirilerek bağlanmalıdır.
- Hasta veya yaralının elleri, ilk yardımcının boynundan geçirilmelidir.
- İlk yardımcı, hasta veya yaralının üzerine eğilmelidir.
- İlk yardımcı, dizleri üzerinde, sırtını gergin tutarak yükselmelidir.
- İlk yardımcı, hasta veya yaralıyı ileriye doğru sürüklemelidir.

Resim 1.5: İtfaiyeci yöntemi ile sürükleme

1.3. Araç İçinden ıkarma (Rentek Manevrası)

Rentek manevrası, kaza geçirmiş hasta veya yaralının, omuriliğine zarar vermeden araç içinden çıkarılmasında uygulanır. Araçta yangın, patlama gibi tehlikeli bir durum söz konusu olduğu durumlarda, hasta veya yaralının bilincinin kapalı olduğu, solunum ve dolaşımının olmadığı durumlarda, hasta veya yaralı, araç içerisinden rentek manevrası ile çıkartılmalıdır. İlk yardımcı;

- Olay yerinin güvenliğini ve kendi can güvenliğini sağlar.
- Hasta veya yaralının bilincini kontrol eder.

Resim 1.6: Yaralının araç içinde bilinç kontrolünün yapılması

- Acil tıbbi yardım (112) ister. 112'nin aranması konusunda evredekilerden yardım isteyebilir.
- Yaralının ABC'sini değerlendirir.
- Takılı ise emniyet kemerini çıkartır.
- Ayaklarının pedalların arasına sıkışıp sıkışmadığını kontrol eder.

Resim 1.7: Yaralının ABC'sinin değerlendirilmesi ve ayaklarının kontrol edilmesi

- İlk yardımcı, yaralının kendisine yakın olan kolunu, diğer koltuk altından geçirir ve yaralıyı el bileğinden kavrar.

- İlk yardımcı, yaralının (kendisine yakın olan koltuk altından kolunu geçirerek) çenesini kavrar.
- İlk yardımcı, baş ve boynu sabitleyebilir, yaralıyı kendi göğsünün üzerine yaslar.

Resim 1.8: Yaralının kolunun ve başının sabitlenmesi

- İlk yardımcı, yaralının gövdesini, kendi uyluk kısmına yaslar. Baş, boyun ve gövde eksenini hareket ettirmeden bir bütün hâlinde yaralıyı araçtan dışarı çıkarır.
- Baş, boyun ve gövde eksenini koruyarak yavaşça yere yerleştirir.

Resim 1.9: Yaralının araçtan dışarı çıkarılması

Yaralı, araca sıkışmış ve kurtarılamıyorsa kurtarma ekibi beklenmelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Acil taşıma tekniklerini uygulayabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
Hasta veya yaralı, koltuk altından tutarak sürüklenecekse;	
➤ Elleri önde birleştiriniz ya da el bileklerini kemer ya da pantolonunun içine yerleştiriniz.	➤ Ellerin birleştirilmesi ve sabitlenmesi taşımada kolaylık sağlar. Unutmayınız. ➤ Hasta veya yaralının kolunun herhangi bir yere takılmasını ve sürtünmesini önleyiniz.
➤ Hasta veya yaralının baş kısmına çömeliniz.	➤ Hasta veya yaralıya yakın mesafede durunuz. ➤ Yakın mesafede olmak daha az güç sarf ettirir. Unutmayınız.
➤ Koltuk altından, kıyafetinden ya da battaniyeden tutarak sürükleyiniz.	➤ Hasta veya yaralının baş, boyun ve gövde eksenini bozmadan geriye doğru sürükleyiniz.
Hasta veya yaralı, ayak bileklerinden tutarak sürüklenecekse;	
➤ Elleri birleştirerek kemer ya da pantolonun içine yerleştiriniz.	➤ Ellerin birleştirilmesi ve sabitlenmesi taşımada kolaylık sağlar. Unutmayınız.
➤ Hasta veya yaralının ayak kısmına çömeliniz.	➤ Hasta veya yaralıya yakın mesafede durunuz.
➤ Ayak bileklerinden ya da battaniyeden tutarak sürükleyiniz.	➤ Hasta veya yaralının baş, boyun ve gövde eksenini bozmadan yaralıyı geriye doğru sürükleyiniz.
Hasta veya yaralı, itfaiyeci yöntemi ile sürüklenecekse;	
➤ Hasta veya yaralıyı sırtüstü yatar pozisyona getiriniz.	➤ Sırtüstü pozisyona getirirken baş, boyun, gövde eksenini bozmayınız.
➤ Hasta veya yaralının el bileklerini birleştirerek bağlayınız.	➤ Hasta veya yaralının bilinci yok ise (taşıma esnasında elleri ile boynunuzdan kavrayamayacağı için) el bileklerini bağlayınız.
➤ İki diziniz, hasta veya yaralının yan taraflarında olacak şekilde çömeliniz.	➤ Hasta veya yaralının vücudunun iki yanına, dizlerinizden çökünüz.
➤ Hasta veya yaralının ellerini kendi boynunuzdan geçirin.	➤ Sırtınızı gergin tutunuz.
➤ Hasta veya yaralının üzerine eğiliniz.	➤ Sırtınızı gergin tutarak hasta veya yaralının üzerine eğiliniz.

➤ Hasta veya yaralıyı ileriye doğru sürükleyiniz.	➤ Sürükleme esnasında diz ve ellerinizi kullanarak öne hamle yaparak sürükleyiniz.
Yaralı, araç içinden çıkarılacaksa (rentek manevrası);	
➤ Olay yeri güvenliğini ve kendi can güvenliğinizi sağlayınız.	➤ Olay yerini değerlendiriniz. Patlama yangın gibi tehlikeli durum olmadığından emin olunuz. ➤ Kendi sağlığınızı riske atmayınız.
➤ Yaralının bilincini kontrol ediniz.	➤ Omuzlarına dokunarak “İyi misiniz?” diye sorarak bilinç kontrolü yapınız.
➤ Acil tıbbi yardım (112) isteyiniz.	➤ 112’nin aranması konusunda çevredekilerden yardım isteyiniz.
➤ Yaralının ABC’sini değerlendiriniz.	➤ Hızlı hareket ediniz.
➤ Takılı ise emniyet kemerini çıkarınız.	➤ Sıkışmış ve çıkarılmıyor ise emniyet kemerini kesebilirsiniz.
➤ Ayakların araç içinde pedal arasına sıkışıp sıkışmadığını kontrol ediniz.	➤ Ayakların pedalların arasına sıkışmadığından emin olunuz.
➤ Yaralının kendinize yakın olan kolunu, diğer koltuk altından geçirerek el bileğinden kavrayınız.	➤ Yaralıyı sarsmamaya dikkat ediniz.
➤ Yaralının (kendinize yakın olan koltuk altından kolunuzu geçirerek) çenesini kavrayınız.	➤ Baş ve boynu sabitleyiniz.
➤ Baş ve boynunu sabitleyerek yaralıyı kendi göğsünüzün üzerine yaslayınız.	➤ Yaralının baş ve boynunu göğsünüze yaslayarak destekleyiniz.
➤ Baş, boyun ve gövde eksenini bozmadan yaralıyı araçtan dışarı çıkarınız.	➤ Yaralının gövdesini, kendi uyluğunuza yaslayınız. Baş, boyun ve gövde eksenini hareket ettirmeden bir bütün hâlinde araçtan dışarı çıkarınız.
➤ Yaralıyı, yavaşça yere yerleştiriniz.	➤ Baş, boyun ve gövde eksenini koruyunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki durumlardan hangisi, söz konusu olduğunda rentek manevrası uygulanır?
A) Hasta veya yaralıda bilinç açık ve solunum varsa
B) Hasta veya yaralının bilinci kapalı ve solunum yoksa
C) Olay yerinde patlama tehlikesi yoksa
D) Tıbbi yardım ekipleri varsa
E) Hasta veya yaralının ayakları sıkışmışsa
2. Aşağıdakilerden hangisi, hasta veya yaralının taşınmasındaki genel kurallardan birisidir?
A) Hızlı ve geniş adımlarla yürünmeli.
B) Taşımada ağırlık bel bölgesine verilmeli.
C) Ani dönme ve hareketler yapılmalı.
D) Hasta veya yaralıya yakın mesafede çalışılmalı.
E) Dizler bükülmeden eğilmeli.
3. Aşağıdakilerden hangisi, hasta veya yaralının taşınmasındaki genel kurallardan değildir?
A) Hasta veya yaralıya yakın mesafede çalışılmalı.
B) Uzun ve kuvvetli kaslar kullanılmalı.
C) Hasta veya yaralı en az şekilde hareket ettirilmeli.
D) Yavaş ve omuz mesafesi aralığında yürünmeli.
E) Hasta veya yaralı mümkün olduğunca yürütülmeli.
4. Kaza geçirmiş hasta veya yaralının hayatını tehdit eden bir tehlike söz konusu ise omuriliğe zarar vermeden araç içerisinden çıkartmak için kullanılan taşıma yöntemi hangisidir?
A) Heimlick manevrası
B) İtfaiyeci yöntemi ile sürükleme
C) Rentek manevrası
D) Kucakta taşıma
E) Sırtta taşıma
5. Aşağıdakilerden hangisi, sürükleme yöntemlerinden değildir?
A) Bir kol, bir ayağından tutarak sürükleme
B) Koltuk altından tutarak sürükleme
C) Battaniyeye yerleştirerek sürükleme
D) İtfaiyeci yöntemi ile sürükleme
E) Ayak bileklerinden tutarak sürükleme

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Kısa mesafede hızlı taşıma tekniklerini uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- İtfaiyeci yöntemi ile omuzda taşımayı araştırarak arkadaşlarınız ile tartışınız.
- Altın beşik yöntemi ile taşımayı araştırınız ve bilgilerinizi arkadaşınızla paylaşınız.

2. KISA MESAFEDE HIZLI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Hasta veya yaralıyı taşımaya karar vermeden önce çevrede yangın, patlama gibi tehlikeli bir durum olup olmadığı ve olay yerinin durumu değerlendirilmelidir. Hasta veya yaralının yaralanma durumuna, bilinç durumuna, vücudunun hangi bölgesinde yaralanma olduğuna bakılmalıdır. İlk yardımcı, vücudunun taşıma kapasitesini değerlendirmelidir. Ayrıca çevrede yardım edebilecek kişiler olup olmadığı gözlenmelidir. İlk yardımcı, bu kriterleri göz önünde bulundurarak hasta veya yaralının hangi yöntemlerle taşınması gerektiğine karar vermelidir.

2.1. Bir Kişile Taşıma Yöntemleri

Genellikle çevreden yardım alacak kişilerin olmadığı durumlarda, ilk yardımcı, hasta veya yaralıyı, bir kişi ile taşıma yöntemlerinden uygun olanını belirleyerek taşır. Bilinci açık olan hasta veya yaralıya (taşıma işleminden önce), neler yapması gerektiği yani nasıl durması, sizi nasıl tutması gerektiği anlatılmalıdır.

2.1.1. Omuzdan Destek Vererek Taşıma

Hasta veya yaralının bilinci açık, yaralanması hafif ve yürüyebilecek durumda ise omuzdan destek vererek taşıma yöntemi uygulanır.

- Hasta veya yaralının, yaralı olan tarafına değil, sağlam tarafına geçilmelidir.
- Hasta veya yaralı, bir kolunu ilk yardımcının boynuna dolamalıdır.
- İlk yardımcı, bir kolu ile hasta veya yaralının belinden kavramalıdır.
- İlk yardımcı, hasta veya yaralının boynuna doladığı kolu diğer eliyle tutarak yürütmesine destek vermelidir.

İlk yardımcı, taşıma esnasında hasta veya yaralı ile aynı hizada ve koordineli olarak yürümeye özen göstermelidir.

Resim 2.1: Omuzdan destek vererek taşıma

2.1.2. Kucakta Taşıma

Hasta veya yaralı taşınmasında, çocuklar ve hafif kilodaki yetişkinler için kullanışlı bir yöntemdir.

- İlk yardımcı, hasta veya yaralının yanına iyice yaklaşmalı, bir dizini yere koyarak çömelmelidir.
- Bir elle, hasta veya yaralının dizleri altından tutulmalıdır.
- Diğer elle, hasta veya yaralının gövdesinin ağırlığını yüklenerek sırtından kavramalıdır.
- Mümkünse hasta veya yaralıya kollarını ilk yardımcının boynuna dolması söylenmelidir.
- İlk yardımcı, ağırlığı dizlerine vererek ayağa kalkmalıdır.

Resim 2.2: Kucakta taşıma

2.1.3. İtfaiyeci Yöntemiyle Omuzda Taşıma

Hasta veya yaralı, bilinci kapalı ya da yürüyemeyecek durumda olduğunda, itfaiyeci yöntemi ile omuzda taşınır. Bu taşıma tekniğinde, ilk yardımcının bir kolu boşta kalacağından, çevresindeki merdiven korkuluğu gibi yerlerden destek alabilir.

- Hasta veya yaralı, oturur durumda ya da yatar pozisyonda olabilir.
- Dizlerinizi bükerek hasta veya yaralının önünde hafif eğik pozisyonda olunmalıdır.
- İlk yardımcının sağ kolu, hasta veya yaralının iki bacağı arasından ve sağ diz altından geçirilmelidir.
- Sol el ile hasta veya yaralının sağ eli tutulmalıdır.
- İlk yardımcı, iyice çömelerek hasta veya yaralının gövdesini sağ omzuna yerleştirmelidir.
- Ağırlığı dizlerine vererek kalkmalıdır.
- Boşta kalan el ile destek olmalıdır.
- Olay yerinden hızla uzaklaşılmalıdır.

Taşıma sırasında hızlı ve güvenli hareket etmeye özen gösterilmelidir.

Resim 2.3: İtfaiyeci yöntemi ile omuzda taşıma

2.1.4. Sırtta Taşıma

Hasta veya yaralı, bilinci açık ve yürüyemeyecek durumda olduğunda uygulanacak bir yöntemdir.

- İlk yardımcı, sırtı, hasta veya yaralıya dönük olarak çömelmelidir.
- Hasta veya yaralı, kollarını ilk yardımcının boynundan dolamalı, ellerini önde birleştirmelidir.
- Hasta veya yaralının bacakları kavranmalıdır.
- İlk yardımcı, sırtını dik tutup ağırlığı dizlere vererek ayağa kalkmalıdır.

Resim 2.4: Sırtta taşıma

2.2. İki Kişiyile Taşıma Yöntemleri

Taşıma işlemi sırasında, hasta veya yaralı, mümkün olduğunca az hareket ettirilmelidir. Hastayı taşıma işlemi için en uygun yöntem tespit edilmelidir. Gerekli olan durumlarda çevredeki kişilerden yardım istenmelidir. Yardım istenecek kişiye, taşıma işleminden önce ayrıntılı olarak nasıl durması, hasta veya yaralıyı nasıl tutması ve neler yapması gerektiği açıklanmalıdır.

2.2.1. Altın Beşik Yöntemi

Hasta veya yaralının bilinç kontrolü yapılır, ciddi bir yaralanmasının olup olmadığı kontrol edilir. Bilinci yerinde, ciddi bir yaralanması yoksa ve ilk yardımcılara yardım edebiliyorsa bu yöntem uygulanır.

İki ilk yardımcının hasta veya yaralıyı altın beşik yöntemi ile taşıma işlemi iki, üç veya dört elle altın beşik yapılarak gerçekleştirilir.

2.2.1.1. İki Elle Altın Beşik Yöntemi

- İki ilk yardımcı, yüz yüze gelmelidir.
- İlk yardımcının karşılıklı elleri, bileklerden kenetlenmelidir.
- Hasta veya yaralı, ellerin üzerine oturtulmalıdır.
- Hasta veya yaralının kolları, ilk yardımcının omuzlarından dolandırılmalıdır.
- İlk yardımcı, diğer kollarını hasta veya yaralının sırtında çapraz yapmalıdır.
- İlk yardımcı, koordineli hareket ederek hasta veya yaralıyı taşımalıdır.

Resim 2.5: İki elle altın beşik yöntemi

2.2.1.2. Üç Elle Altın Beşik Yöntemi

- İki ilk yardımcı, yüz yüze gelmelidir.
- İlk yardımcının üç eli, bileklerden kenetlenmelidir.

Resim 2.6: Üç elle altın beşik yönteminde ellerin kenetlenmesi

- Hasta veya yaralı kenetlenen ellerin üzerine oturtulmalıdır.
- Hasta veya yaralının kolları, ilk yardımcının omuzlarından dolandırılmalıdır.
- Boşta kalan elle diğer ilk yardımcının omzundan tutarak hasta veya yaralının sırtına destek olunmalıdır.
- İlk yardımcılar, koordineli hareket ederek hasta veya yaralıyı taşınmalıdır.

Resim 2.7: Üç elle altın beşik yöntemi

2.2.1.3. Dört Elle Altın Beşik Yöntemi

- İlk yardımcılar, sağ elleri ile kendi sol bileklerini kavramalıdır.
- İlk yardımcılar, sol elleri ile diğer ilk yardımcının sağ bileğini kavramalıdır.
- Hasta veya yaralı, kenetlenen ellerin üzerine oturtulmalıdır.
- Hasta veya yaralının kolları, ilk yardımcının omuzlarından dolandırılmalıdır.
- İlk yardımcılar, koordineli hareket ederek hasta veya yaralıyı taşınmalıdır.

Resim 2.8: Dört elle altın beşik yöntemi

2.2.2. Teskereci Yöntemi

Teskereci yöntemine, kollar ve bacaklardan tutarak taşıma da denir. Hasta veya yaralı taşınmasında uygulanan kolay yöntemlerden birisidir.

- Birinci ilk yardımcı, sırtı hasta veya yaralıya dönük olacak şekilde, bacakları arasına çömelip dizleri altından kavramalıdır.
- İkinci ilk yardımcı, hasta veya yaralının baş tarafında durup koltuk altlarından kollarını geçirerek ellerini önde birleştirmelidir.
- İlk yardımcılar, aynı anda komutla hasta veya yaralıyı kaldırmalıdır.
- İlk yardımcılar, koordineli hareket ederek hasta veya yaralıyı taşınmalıdır.

Resim 2.9: Teskereci yöntemi

UYGULAMA FAALİYETİ

Kısa mesafede hızlı taşıma tekniklerini uygulayabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
Omuzdan destek vererek taşınacaksa;	
➤ Hasta veya yaralının, bir kolunu boynunuza dolmasını sağlayınız.	➤ Hasta veya yaralının yaralanması olan tarafına değil, sağlam tarafına geçiniz.
➤ Bir kolunuz ile hasta veya yaralının belinden kavrayınız.	➤ Belinden tutarak taşıma güvenliğini artırınız.
➤ Boynunuza doladığı kolu diğer elinizle tutarak yürütmesine destek veriniz.	➤ Hasta veya yaralı ile aynı hızda ve koordineli yürümeye dikkat ediniz.
Kucakta taşınacaksa;	
➤ Hasta veya yaralının yanına yaklaşp bir dizinizi yere koyarak çömeliniz.	➤ Hasta veya yaralıya yakın durmaya özen gösteriniz.
➤ Bir elinizle dizlerinin altından tutunuz.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Diğer elinizle gövdesinin ağırlığını yüklenerek sırtından kavrayınız.	➤ Mümkünse hasta veya yaralının kollarını boynunuza dolmasını söyleyiniz.
➤ Ağırlığı dizlerinize vererek ayağa kalkınız.	➤ Ağırlığı belinize vermeye dikkat ediniz.
İtfaiyeci yöntemi ile omuzda taşınacaksa;	
➤ Hasta veya yaralıyı oturur duruma getiriniz.	➤ Kaldırabileceğiniz ağırlık kapasitesini belirleyiniz. ➤ Hasta veya yaralıyı sarsmamaya dikkat ediniz.
➤ Hasta veya yaralının önünde hafif eğilerek pozisyon alınız.	➤ Dizlerinizi bükmeyi unutmayınız.
➤ Sağ kolunuzu, hasta veya yaralının iki bacağı arasından ve sağ diz altından geçiriniz.	➤ Hasta veya yaralıyı tam olarak kavramaya dikkat ediniz.

➤ Sol eliniz ile sağ elini tutunuz.	➤ Hasta veya yaralının bileğinden kavrayınız.
➤ İyice çömelerek hasta veya yaralının gövdesini sağ omzunuza yerleştiriniz.	➤ Hasta veya yaralıya yakın olarak çömelmenizin yükü kaldırmanızı kolaylaştıracağını unutmayınız.
➤ Ağırlığı dizlerinize vererek kalkınız.	➤ Kaldıracağınız ağırlığı dizleriniz yerine belinize yüklerseniz sakatlanırsınız.
➤ Boşta kalan eliniz ile destek olunuz.	➤ Hasta veya yaralıyı omzunuzdan kaydırmamaya ve düşürmemeye çok dikkat ediniz.
➤ Hızla olay yerinden uzaklaşınız.	➤ Taşıma sırasında hızlı ve güvenli hareket etmeye özen gösteriniz.
Sırtta taşınacaksa;	
➤ Sırtınızı hasta veya yaralıya dönük olarak çömeliniz.	➤ Hasta veya yaralıya iyice yaklaşarak çömeliniz.
➤ Kollarını, boynunuzdan dolayarak ellerini önde birleştiriniz.	➤ Hasta veya yaralının ellerini önde birleştiriniz.
➤ Hasta veya yaralının bacaklarını kavrayınız.	➤ Hasta veya yaralıyı sarsmayınız.
➤ Sırtınızı dik tutup ağırlığı dizlerinize vererek ayağa kalkınız.	➤ Ayağa kalkarken sırtınızı dik tutunuz.
Altın beşik yapılacaksa;	
➤ İkinci ilk yardımcı ile karşılıklı durunuz.	➤ Hasta veya yaralının bilincinin açık olduğundan emin olunuz.
➤ Karşılıklı ellerinizi bileklerden kenetleyiniz.	➤ İki elle altın beşik yapmak için iki eli kenetleyiniz. ➤ Üç elle altın beşik yapmak için üç eli kenetleyiniz. ➤ Dört elle altın beşik yapmak için dört eli kenetleyiniz. ➤ Bileklerinizi sıkı bir şekilde kavrayarak kenetlemeye dikkat ediniz.

➤ Hasta veya yaralıyı ellerinizin üzerine oturtunuz.	➤ Hasta veya yaralıyı ellerinizin üzerinde dikkatli bir şekilde taşıyınız.
➤ Hasta veya yaralının kollarını omuzlarınızdan dolayınız.	➤ Hasta veya yaralıya omuzlardan sıkıca tutmasını söyleyiniz. ➤ Diğer kollarınızı hasta veya yaralının sırtında çapraz yaparak sırtına destek sağlayınız.
➤ Hasta veya yaralıyı taşıyınız.	➤ Taşıma esnasında koordineli olarak hareket etmeye dikkat ediniz.
Teskereci yöntemi ile taşınacaksa;	
➤ Birinci ilk yardımcı iseniz sırtınız hasta veya yaralıya dönük olacak şekilde bacakları arasına çömelip dizlerinin altından kavrayınız.	➤ Hasta veya yaralıya yakın çömeliniz.
➤ İkinci ilk yardımcı iseniz hasta veya yaralının baş tarafında durup koltuk altlarından kollarınızı geçirerek ellerinizi önde birleştiriniz.	➤ Kollarınızdan daha iyi destek alacağınızı unutmayınız.
➤ Hasta veya yaralıyı aynı anda komutla kaldırınız.	➤ Hasta veya yaralıyı kaldırırken ve taşırken koordineli olarak hareket ediniz.
➤ Hasta veya yaralıyı taşıyınız.	

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, kısa mesafede hızlı taşıma tekniklerindedir?
A) Teskereci yöntemi ile taşıma
B) Koltuk altından tutarak sürükleme
C) Kaşık tekniği ile taşıma
D) Köprü tekniği ile taşıma
E) Ayak bileklerinden tutarak sürükleme
2. Aşağıdakilerden hangisi, bir kişi ile taşıma yöntemlerinden değildir?
A) Omuzdan destek vererek taşıma
B) İtfaiyeci yöntemi ile omuzda taşıma
C) Sırtta taşıma
D) Altın beşik yöntemi ile taşıma
E) Kucakta taşıma
3. Aşağıdakilerden hangisi, iki ilk yardımcı ile ellerin üzerinde taşıma tekniğidir?
A) İtfaiyeci yöntemi
B) Altın beşik yöntemi
C) Köprü tekniği
D) Sürükleme yöntemi
E) Teskereci yöntemi

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Sedye oluşturularak hasta veya yaralıları taşıyabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sandalye ile hasta veya yaralı taşınmasını araştırınız. Bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Çevremizdeki malzemeleri kullanarak nasıl sedye oluşturabileceğinizi araştırınız. Bu konuda bir sunum hazırlayınız.

3. SEDYE OLUŞTURARAK TAŞIMA

3.1. Sandalyeyle Taşıma

Sandalye ile taşıma yönteminde, taşınacak olan hasta veya yaralının bilincinin açık olması gerekir. Özellikle merdiven inip çıkmada çok kullanışlı bir yöntemdir. Taşımada kullanılacak sandalyenin sağlam olup olmadığı ilk yardımcıları tarafından kontrol edilmelidir. Ayrıca kullanılacak olan sandalyenin arkalıklı olması gerekir. Sandalye ile taşıma yöntemi, iki ilk yardımcı tarafından uygulanır.

- Hasta veya yaralı, sandalyeye oturtulmalıdır.
- Hasta veya yaralının ellerini göğsünün üzerinde birleştirmesi sağlanmalıdır.
- Birinci ilk yardımcı, sandalyenin arkasından ve oturulacak kısma yakın bir yerinden tutmalıdır.
- Diğer ilk yardımcı, sandalyeyi ön bacaklarının aşağı kısmından kavramalıdır.
- Koordineli olarak (komutla) sandalye kaldırılarak taşınmalıdır. Merdiven çıkılacak ya da inilecek ise hasta veya yaralının başı daima yukarıda olmalıdır.

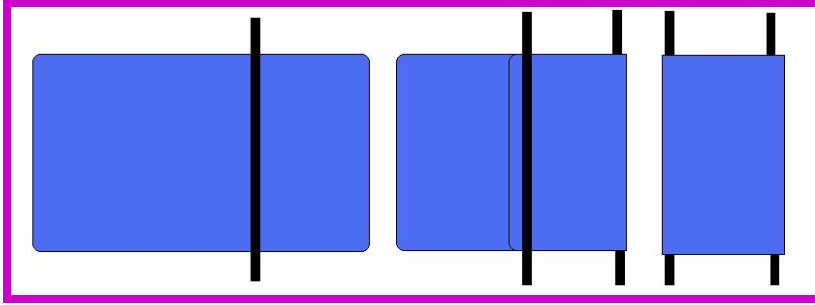

Resim 3.1: Sandalye ile taşıma

3.2. Battaniyeyle Sedye Oluşturma

Battaniye ile sedye oluşturmada, çevreden temin edilerek kullanılacak olan battaniyenin ve sopaların sağlamlığı kontrol edilmeli, hasta veya yaralının ağırlığını taşıyıp taşıyamayacağı değerlendirilmelidir.

- Battaniye ve iki sopa temin edilir.
- Battaniye, yere serilir.
- Battaniyenin ete birine denk gelecek şekilde bir sopa yerleştirilir.
- Battaniye, sopanın üzerine doğru katlanır.
- Battaniyenin katlanan kısmının bittiği yere yakın bir noktaya, ikinci sopa yerleştirilir.
- Battaniyenin geriye kalan kısmı, ikinci sopanın üzerine doğru katlanır.
- Hasta veya yaralı bu iki sopanın arasında oluşturulan bölgeye yatırılarak taşınır.

şekil 3.1: Battaniye ile sedye oluşturulması

3.3. Sedye zerine Yerleştirme

Hasta veya yaralı, sedye üzerine kaşık tekniği, köprü tekniği ile ve karşılıklı durup kaldırılabilmektedir.

3.3.1. Kaşık Tekniğiyle Sedyeye Yerleştirme

Kaşık tekniği, hasta veya yaralıya sadece bir taraftan ulaşılması durumunda kullanılmaktadır. Kaşık tekniği ile sedyeye yerleştirme işlemi, üç ilk yardımcı tarafından yapılır.

- İlk yardımcı, hasta veya yaralının bir tarafında, bir dizleri yerde kalacak şekilde dururlar. En uzun boylu ve güçlü olan ilk yardımcı, hasta veya yaralının baş tarafında yer alır.
- Hasta veya yaralının kolları, göğsünün üstünde birleştirilir.
- Baş tarafındaki ilk yardımcı, hasta veya yaralının baş ve omuzlarının altından kavrar.
- İkinci ilk yardımcı, elleriyle sırtın alt kısmı ve uyluktan kavrar.
- nc ilk yardımcı, elleriyle diz ve ayak bileklerinin altından kavrar.

Resim 3.2: Kaşık tekniğinde hasta ya da yaralının tutulması

- Baş tarafındaki ilk yardımcının komutu ile tek hamlede hasta veya yaralı kaldırılır.
- İlk yardımcıları, komut ile hasta veya yaralıyı dizlerinin üzerine yerleştirir.

Resim 3.3: Kaşık tekniğinde hasta ya da yaralının dizlerin üzerine kaldırılması

- Hasta veya yaralıyı tek hamlede komutla kendi göğüslerine doğru çevirirler.
- Komut ile tek hamlede ayağa kalkılır.
- Komutla sağ ayakla başlayarak sedyeye doğru yürürler.

- Hasta veya yaralı, komutla düzgün bir şekilde sedyeye yerleştirilir.

Resim 3.4: Kaşık tekniği ile sedyeye yerleştirme

3.3.2. Köprü Tekniğiyle Sedyeye Yerleştirme

Köprü tekniği, hasta veya yaralıya iki taraftan da ulaşılması mümkün olduğunda kullanılır. Köprü tekniği ile sedyeye yerleştirme işlemi, dört ilk yardımcı tarafından yapılır.

- Üç ilk yardımcı, bacaklarını açarak hasta veya yaralının üzerine hafifçe çömelir.
- Hasta veya yaralının kolları, göğsünün üstünde birleştirilir.
- Birinci ilk yardımcı, hasta veya yaralının başını koruyacak şekilde omuz ve ensesinden tutar.
- İkinci ilk yardımcı, hasta veya yaralının kalçasından; üçüncü ilk yardımcı da dizlerinin altından tutar.
- Hasta veya yaralı, baştaki ilk yardımcının komutu ile tek hamlede kaldırılır.
- Dördüncü ilk yardımcı, sedyeyi diğer ilk yardımcıların bacakları arasına iterek yerleştirir.
- Hasta veya yaralı sedyeye yerleştirilmelidir.

Resim 3.5: Köprü tekniği ile sedyeye yerleştirme

3.3.3. Karşılıklı Durarak Sedyeye Yerleştirme

Karşılıklı durarak sedyeye yerleştirme, genellikle omurga yaralanması şüphesi olan hasta veya yaralılarda uygulanır. Yerleştirme üç ilk yardımcı ile uygulanır.

- Hasta veya yaralı, sırtüstü yatar pozisyonda olmalıdır.
- Hasta veya yaralının kolları, göğsünün üstünde birleştirilir.
- İki ilk yardımcı, hasta veya yaralının göğüs hizasında karşılıklı diz çöker.
- Üçüncü ilk yardımcı, hasta veya yaralının dizleri hizasında diz çöker.
- Göğüs hizasındaki ilk yardımcı, kollarını baş, boyun ve gövde eksenini koruyacak şekilde hasta veya yaralının sırtının altına yerleştirir.
- Diz hizasındaki ilk yardımcı, kollarını açarak hasta veya yaralının bacaklarını düz olacak şekilde kavrar.
- Hasta veya yaralı, komutla tek hamlede kaldırılır.
- Komutla, omurga düzlemi korunarak tek hamlede sedyeye yerleştirilir.

Resim 3.6: Karşılıklı durarak sedyeye yerleştirme

3.4. Sedyeye Taşıma

Sedye ile taşımada genel kurallar aşağıdaki şekildedir:

- Hasta veya yaralı, battaniye, çarşaf vb. ile sarılmalıdır.
- Hasta veya yaralının düşmesini önlemek için sedyeye bağlanmalıdır.
- Hasta veya yaralının başı, gidiş yönünde olmalıdır. Merdiven inerken ya da çıkarken hasta veya yaralının başı yüksekte olmalıdır.
- Sedye daima yatay konumda olmalıdır.
- Öndeki ilk yardımcı sağ, arkadaki ilk yardımcı ise sol ayağı ile yürümeye başlamalıdır.

- Uzun boylu ve güçlü olan ilk yardımcı, hasta veya yaralının baş kısmında olmalıdır.
- Sedyenin baş tarafında olan ilk yardımcı, sorumlu olmalı ve komutları vermelidir.

3.4.1. İki Kişiyile Sedyeye Taşıma

Sedyeye iki kişi ile taşınacaksa aşağıdaki işlemler uygulanır:

- İki ilk yardımcı, sırtları düz, dizleri bükülmüş olarak sedyenin iki ucundaki iç kısımlarında durur.
- Sedyenin uçlarından tutarlar.
- Baş kısmındaki ilk yardımcının vereceği komutla birlikte sedye kaldırılır.
- Komutla birlikte öndeki ilk yardımcı sağ, arkadaki ilk yardımcı ise sol ayak ile yürümeye başlar.
- Önde yürüyen ilk yardımcı, yoldaki çukur, tümsek gibi olası engelleri haber verir.

Resim 3.7: İki kişi ile sedyenin taşınması

3.4.2. Dört Kişiyile Sedyeye Taşıma

Yaralının vücut ağırlığı fazlaysa ya da yol uzun, zor ve engelli ise sedye, dört kişi ile taşınmalıdır. Sedyeye dört kişi ile taşınacaksa aşağıdaki işlemler uygulanır:

- İlk yardımcılardan ikisi sedyenin baş; diğer ikisi ayak tarafında sırtları düz, dizleri bükülü olacak şekilde dururlar.
- Sedyenin uçlarından tutarlar.
- En uzun boylu ilk yardımcının vereceği komutla birlikte sedye kaldırılır.

- Komutla, sedyenin sol tarafındaki ilk yardımcılar sol adımla; sağ tarafındaki ilk yardımcılar sağ adımla yürümeye başlarlar.
- Komut veren ilk yardımcı, yoldaki çukur, tümsek gibi olası engelleri haber verir.

Resim 3.8: Dört kişi ile sedyenin taşınması

UYGULAMA FAALİYETİ

Sedye oluşturarak hasta veya yaralıları sedyede taşıyabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
Sandalye ile taşınacaksa;	
➤ Hasta veya yaralıyı sandalyeye oturtunuz.	➤ Sağlam ve arkalıklı bir sandalye temin ediniz.
➤ Ellerini, göğsünün üzerinde birleştiriniz.	➤ Ellerin ve kollarının sarkmasını önleyerek koruyunuz.
➤ Birinci ilk yardımcı iseniz sandalyenin arkasından, ikinci ilk yardımcı iseniz sandalyenin ön bacaklarından tutunuz.	➤ Sandalyeyi sıkıca, oturulacak kısma yakın bir yerinden ya da ön bacaklarının aşağı kısmından sıkıca tutunuz.
➤ Komutla sandalyeyi kaldırınız.	➤ Komutla koordineli bir şekilde hareket ediniz. ➤ Merdiven çıkış ve inişinde başı, daima yukarıda tutunuz.
Battaniye ile geçici sedye oluşturulacaksa;	
➤ Battaniye ve iki sopa temin ediniz.	➤ Sopaların sağlam olmasına dikkat ediniz.
➤ Battaniyeyi yere seriniz.	➤ Battaniyeyi düz ve gergin olarak seriniz.
➤ Battaniyenin üçte birine denk gelecek şekilde birinci sopayı yerleştiriniz.	➤ Sopanın yerleşme yerine dikkat ediniz.
➤ Battaniyeyi sopanın üzerine doğru katlayınız.	➤ Battaniyenin katlanma yerine dikkat ediniz.
➤ Katlanan kısmın bittiği yere yakın bir noktaya ikinci sopayı yerleştiriniz.	➤ İkinci sopayı battaniyenin bittiği yere yerleştiriniz.
➤ Battaniyeyi ikinci sopanın üzerine doğru katlayınız.	➤ Hasta veya yaralı bu iki sopanın arasında oluşturulan bölgeye yatırarak taşıyınız.
Kaşık tekniği ile sedyeye yerleştirilecekse;	
➤ Hasta veya yaralının bir tarafında, bir diziniz yerde olacak şekilde durunuz.	➤ Üç ilk yardımcı birlikte çalışmalısınız. ➤ Uzun boylu ve güçlü olanın, hasta veya yaralının baş tarafında yer almasına dikkat ediniz.
➤ Hasta veya yaralının kollarını göğsünün üstünde birleştiriniz.	➤ Hasta veya yaralının kollarının sarkmasını önleyiniz.
➤ Hasta veya yaralının baş, omuz, sırt, uyluk, diz ve ayak bileklerinin altından kavrayınız.	➤ Baş tarafında iseniz baş ve omuzlarının altından kavrayınız.

	➤ İkinci ilk yardımcı iseniz sırtın alt kısmı ve uyluktan kavrayınız. ➤ Üçüncü ilk yardımcı iseniz diz ve ayak bileklerinden kavrayınız.
➤ Komut ile hasta veya yaralıyı kaldırınız.	➤ Baş tarafındaki ilk yardımcı iseniz komutu veriniz.
➤ Komut ile hasta veya yaralıyı dizlerinizin üzerine yerleştiriniz.	➤ Tek hamlede, aynı anda hareket ediniz.
➤ Komutla hasta veya yaralıyı kendi göğsünüze doğru çeviriniz.	➤ Hasta veya yaralıyı kendi göğsünüze doğru çevirirken dikkatli olunuz.
➤ Komut ile ayağa kalkınız.	➤ Ayağa kalkarken komutla kalkmaya özen gösteriniz.
➤ Komutla sedyeye doğru yürüyünüz.	➤ Komutla sağ ayakla başlayarak yürüyünüz.
➤ Komut ile hasta veya yaralıyı sedyeye yerleştiriniz.	➤ Hasta veya yaralıyı sarsmadan yerleştiriniz.
Köprü tekniği ile sedyeye yerleştirilecekse;	
➤ Bacaklarınızı açarak hasta veya yaralının üzerine hafifçe çömeliniz.	➤ Dört ilk yardımcı birlikte çalışmalısınız.
➤ Hasta veya yaralının omuz, ense, kalça ve dizlerinin altından tutunuz.	➤ Baş tarafında iseniz başı koruyacak şekilde omuz ve ensesinden tutunuz. ➤ İkinci ilk yardımcı iseniz kalçadan tutunuz. ➤ Üçüncü ilk yardımcı iseniz dizlerinin altından kavrayınız.
➤ Komut ile hasta veya yaralıyı kaldırınız.	➤ Baş tarafındaki ilk yardımcı iseniz komutu veriniz.
➤ Sedyeyi üç ilk yardımcının bacakları arasına iterek yerleştiriniz.	➤ Dördüncü ilk yardımcı iseniz sedyeyi kaldırılan hastanın altına yerleştiriniz.
➤ Hasta veya yaralıyı sedyeye yerleştiriniz.	➤ Hasta veya yaralıyı sedyeye sabitlemeyi unutmayınız.
Karşılıklı durarak sedyeye yerleştirilecekse;	
➤ Hasta veya yaralıyı sırtüstü yatırınız.	➤ Üç ilk yardımcı birlikte çalışmalısınız.
➤ Kollarını göğsünün üzerinde birleştiriniz.	➤ Hasta veya yaralının kollarının sarkmasını önleyiniz.
➤ İki ilk yardımcı, hasta veya yaralının göğüs hizasında karşılıklı, üçüncü ilk yardımcı, dizleri hizasında diz çökünüz.	➤ Üç ilk yardımcı olarak hasta veya yaralının durumuna göre görev bölümü yapınız.
➤ Hasta veya yaralının baş, omuz, ense, kalça ve dizlerinin altından tutunuz.	➤ Hasta veya yaralıyı dengeli bir şekilde tutunuz.

➤ Komutla, hasta veya yaralıyı kaldırınız.	➤ Hasta veya yaralıyı koordineli ve tek hamlede kaldırınız.
➤ Komutla, hasta veya yaralıyı sedyeye yerleştiriniz.	➤ Hasta veya yaralıyı sarsmadan omurga düzlemine koruyarak tek hamlede sedyeye yerleştiriniz.
Sedye, iki kişi ile taşınacaksa;	
➤ İki ilk yardımcı, sedyenin iki ucundaki iç kısımlarda durunuz.	➤ Uzun boylu ve güçlü olan ilk yardımcı iseniz baş kısmına geçiniz. ➤ Sırtınız düz olduğu hâlde, dizlerinizi bükerek durunuz. ➤ Sedyeye yakın durunuz.
➤ Sedyenin uçlarından tutunuz.	➤ Sedyeyi kuvvetlice kavrayınız.
➤ Komutla birlikte sedyeyi kaldırınız.	➤ Sedyenin baş kısmındaki ilk yardımcı iseniz komut veriniz.
➤ Komutla yürüyünüz.	➤ Öndeki ilk yardımcı sağ, arkadaki ilk yardımcı iseniz sol ayak ile yürümeye başlayınız. ➤ Önde yürüyen ilk yardımcı iseniz yoldaki olası engelleri haber veriniz.
Sedye, dört kişi ile taşınacaksa;	
➤ İki ilk yardımcı, sedyenin baş tarafında, diğer ikisi ayak tarafında olacak şekilde durunuz.	➤ Boyları birbirine yakın olanların aynı tarafta olmasına dikkat ediniz. ➤ Sırtınız düz olduğu hâlde, dizlerinizi bükerek durunuz. ➤ Sedyeye yakın durunuz.
➤ Sedyenin uçlarından tutunuz.	➤ Sedyenin tutulacak bölümünü iyi kavrayınız.
➤ Komut ile sedyeyi kaldırınız.	➤ Koordineli hareket ediniz.
➤ Komutla yürüyünüz.	➤ Sedyenin sol tarafındaki ilk yardımcı iseniz sol adımla, sağ tarafındaki ilk yardımcı iseniz sağ adımla yürümeye başlayınız. ➤ Önde yürüyen ilk yardımcı iseniz yoldaki olası engelleri haber veriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi, sedye üzerine yerleştirme tekniklerindedir?
A) Kaşık tekniği
B) Kucakta taşıma
C) Rentek manevrası
D) İtfaiyeci yöntemi
E) Altın beşik yöntemi
2. Aşağıdakilerden hangisi, sedye ile taşımalarındaki genel kurallardan biridir?
A) Hasta veya yaralıya uzak durulmalı.
B) Kısa ve zayıf kas grupları kullanılmalı.
C) Hasta veya yaralının ayakları, gidiş yönünde olmalı.
D) Hasta veya yaralının başı gidiş yönünde olmalı.
E) Sedye dik konumda olmalı.
3. Aşağıdakilerden hangisi, sedye ile taşımalarda genel kurallardan değildir?
A) Güçlü olan ilk yardımcı hasta veya yaralının baş kısmında olmalıdır.
B) Düşmesini önlemek için sedyeye bağlanmalıdır.
C) Hasta battaniye veya çarşafa sarılmalıdır.
D) Sedye daima yatay olmalıdır.
E) Ayakları gidiş yönünde olmalıdır.
4. Aşağıdakilerden hangisi, hasta veya yaralının bir tarafından ulaşılması durumunda kullanılan tekniktir?
A) Kaşık tekniği
B) Karşılıklı durarak kaldırma
C) Köprü tekniği
D) İtfaiyeci yöntemi
E) Altın beşik yöntemi

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki Modül değerlendirme'ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modül kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Gözlenecek Davranışlar	Evet	Hayır
Hasta veya yaralı, koltuk altından tutarak sürüklenecekse;		
1. El bileklerini kemer ya da pantolonunun içine yerleştirdiniz mi?		
2. Hasta veya yaralının baş kısmına çömeldiniz mi?		
3. Koltuk altından tutarak sürüklediniz mi?		
Hasta veya yaralı, ayak bileklerinden tutarak sürüklenecekse;		
1. Hasta veya yaralıyı el bileklerini, kemer ya da pantolonun içine yerleştirdiniz mi?		
2. Hasta veya yaralının ayak kısmına çömeldiniz mi?		
3. Ayak bileklerinden ya da battaniyeden tutarak sürüklediniz mi?		
Hasta veya yaralı, itfaiyeci yöntemi ile sürüklenecekse;		
1. Hasta veya yaralıyı sırtüstü yatar pozisyona getirdiniz mi?		
2. Hasta veya yaralının el bileklerini birleştirerek bağladınız mı?		
3. İki dizinizle, hasta veya yaralının yan taraflarına çömeldiniz mi?		
4. Hasta veya yaralının ellerini kendi boynunuzdan geçirdiniz mi?		
5. Hasta veya yaralının üzerine eğildiniz mi?		
6. Hasta veya yaralıyı ileriye doğru sürüklediniz mi?		
Yaralı araç içinden çıkarılacaksa (rentek manevrası);		
1. Olay yerinin güvenliğini ve kendi can güvenliğinizi sağladınız mı?		
2. Yaralının bilincini ve ABC'sini kontrol ettiniz mi?		
3. Acil tıbbi yardım (112) istediniz mi?		
4. Takılı ise emniyet kemerini çıkardınız mı?		
5. Ayakların araç içinde pedal arasına sıkışıp sıkışmadığını kontrol ettiniz mi?		
6. Yaralının kendinize yakın olan kolunu, diğer koltuk altından geçirerek el bileğinden kavradınız mı?		
7. Yaralının kendinize yakın olan koltuk altından kolunuzu geçirerek çenesini kavradınız mı?		
8. Yaralının, baş ve boynunu sabitleyerek kendi göğsünüzün üzerine yasladınız mı?		
9. Yaralıyı baş, boyun ve gövde eksenini bozmadan araçtan dışarı çıkardınız mı?		

10. Yaralıyı yavaşça yere yerleştirdiniz mi?		
Omuzdan destek vererek taşınacaksa;		
1. Hasta veya yaralının, bir kolunu boynunuza doladınız mı?		
2. Bir kolunuz ile hasta veya yaralının belinden kavradınız mı?		
3. Boynunuza doladığı kolu diğer elinizle tutarak destek verdiniz mi?		
Kucakta taşınacaksa;		
1. Hasta veya yaralının yanına yaklaşp bir dizinizi yere koyarak çömeldiniz mi?		
2. Bir elinizle hasta veya yaralının dizleri altından tuttunuz mu?		
3. Diğer elinizle sırtından kavradınız mı?		
4. Ağırlığı dizlerinize vererek ayağa kaldınız mı?		
İtfaiyeci yöntemi ile omuzda taşınacaksa;		
1. Hasta veya yaralıyı oturur duruma getirdiniz mi?		
2. Hasta veya yaralının önünde hafif eğilerek pozisyon aldınız mı?		
3. Sağ kolunuzu, iki bacağı arasından ve sağ diz altından geçirdiniz mi?		
4. Sol eliniz ile hasta veya yaralının sağ elini tuttunuz mu?		
5. İyice çömelerek gövdesini sağ omzunuza yerleştirdiniz mi?		
6. Ağırlığı dizlerinize vererek kaldınız mı?		
7. Boşta kalan eliniz ile destek oldunuz mu?		
8. Hızla olay yerinden uzaklaştınız mı?		
Sırtta taşınacaksa;		
1. Sırtınızı hasta veya yaralıya dönük olarak çömeldiniz mi?		
2. Kollarını, boynunuzdan dolayarak ellerini önde birleştirdiniz mi?		
3. Hasta veya yaralının bacaklarını kavradınız mı?		
4. Sırtınızı dik tutup ağırlığı dizlerinize vererek ayağa kaldınız mı?		
Altın beşik yapılacaksa;		
1. İkinci ilk yardımcı ile karşılıklı durdunuz mu?		
2. Karşılıklı olarak ellerinizi bileklerden kenetlediniz mi?		
3. Hasta veya yaralıyı ellerinizin üzerine oturtunuz mu?		
4. Hasta veya yaralının kollarını omuzlarınızdan doladınız mı?		
5. Hasta veya yaralıyı taşıdınız mı?		

Teskereci yöntemi ile taşınacaksa;		
1. Birinci ilk yardımcı iseniz sırtınızı hasta veya yaralıya dönük olacak şekilde bacakları arasına çömelip dizlerinin altından kavradınız mı?		
2. İkinci ilk yardımcı iseniz hasta veya yaralının baş tarafında durup koltuk altlarından kollarınızı geçirerek ellerinizi önde birleştirdiniz mi?		
3. Hasta veya yaralıyı aynı anda komutla kaldırdınız mı?		
4. Hasta veya yaralıyı taşıdınız mı?		
Sandalye ile taşınacaksa;		
1. Hasta veya yaralıyı sandalyeye oturtunuz mu?		
2. Ellerini, göğsünün üzerinde birleştirdiniz mi?		
3. Birinci ilk yardımcı iseniz sandalyenin arkasından, ikinci ilk yardımcı iseniz sandalyenin ön bacaklarından tuttunuz mu?		
4. Komutla sandalyeyi kaldırdınız mı?		
Battaniye ile sedye oluşturulacaksa;		
1. Battaniye ve iki sopa temin ettiniz mi?		
2. Battaniyeyi yere serdiniz mi?		
3. Battaniyenin üçte birine denk gelecek şekilde birinci sopayı yerleştirdiniz mi?		
4. Battaniyeyi sopanın üzerine doğru katladınız mı?		
5. Katlanan kısmın bittiği yere yakın bir noktaya ikinci sopayı yerleştirdiniz mi?		
6. Battaniyeyi ikinci sopanın üzerine doğru katladınız mı?		
Kaşık tekniği ile sedyeye yerleştirilecekse;		
1. Hasta veya yaralının bir tarafında bir diziniz yerde olacak şekilde durdunuz mu?		
2. Kollarını göğsünün üstünde birleştirdiniz mi?		
3. Hasta veya yaralının baş, omuz, sırt, uyluk, diz ve ayak bileklerinin altından kavradınız mı?		
4. Komut ile hasta veya yaralıyı kaldırdınız mı?		
5. Komut ile dizlerin üzerine yerleştirdiniz mi?		
6. Komutla kendi göğsünüze doğru çevirdiniz mi?		
7. Komut ile ayağa kalktınız mı?		
8. Komutla sedyeye doğru yürüdünüz mü?		
9. Komut ile hasta veya yaralıyı sedyeye yerleştirdiniz mi?		

Köprü tekniği ile sedyeye yerleştirilecekse;		
1. Bacaklarınızı açarak hasta veya yaralının üzerine hafifçe çömeldiniz mi?		
2. Hasta veya yaralının omuz, ense, kalça ve dizlerinin altından tuttunuz mu?		
3. Komut ile hasta veya yaralıyı kaldırdınız mı?		
4. Sedyeyi üç ilk yardımcının bacakları arasına iterek yerleştirdiniz mi?		
5. Hasta veya yaralıyı sedyeye yerleştirdiniz mi?		
Karşılıklı durarak sedyeye yerleştirilecekse;		
1. Hasta veya yaralıyı sırtüstü yatırdınız mı?		
2. Kollarını göğsünün üzerinde birleştirdiniz mi?		
3. Birinci ve ikinci ilk yardımcı iseniz hasta veya yaralının göğüs hizasında karşılıklı diz çöktünüz mü?		
4. Üçüncü ilk yardımcı iseniz hasta veya yaralının dizleri hizasında diz çöktünüz mü?		
5. Hasta veya yaralının baş, omuz, ense, kalça ve dizlerinin altından tuttunuz mu?		
6. Komutla, hasta veya yaralıyı kaldırdınız mı?		
7. Komutla, hasta veya yaralıyı sedyeye yerleştirdiniz mi?		
Sedye, iki kişi ile taşınacaksa;		
1. Sedyenin iki ucundaki iç kısımlarda durdunuz mu?		
2. Sedyenin uçlarından tuttunuz mu?		
3. Komutla birlikte sedyeyi kaldırdınız mı?		
4. Komutla yürüdünüz mü?		
Sedye, dört kişi ile taşınacaksa;		
1. Sedyenin baş ya da ayak tarafında yerinizi aldınız mı?		
2. Sedyenin uçlarından tuttunuz mu?		
3. Komut ile sedyeyi kaldırdınız mı?		
4. Komutla yürüdünüz mü?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetlerini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tümü evet ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	D
3	E
4	C
5	A

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	D
3	B

ÖĞRENME FAALİYETİ 3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	D
3	E
4	A

KAYNAKÇA

- DEMİR Gönül, Nuray BİNGÖL, Sacide KARAGÖZ, **İlk Yardım Kaynak Kitabı**, Türk Hava Kurumu Matbaası, Ankara, 2007.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara İl Sağlık Müdürlüğü, Acil Sağlık Hizmetleri Şubesi, **Temel İlk Yardım Uygulamaları Eğitim Kitabı**, Ankara, 2006.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İlk Yardım ve Acil Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Temel İlk Yardım Uygulamaları Beceri Rehberi**, Ankara, 2002.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, Acil Sağlık Hizmetleri Şubesi, **Temel İlk Yardım Uygulamaları Eğitim Kitabı**, İstanbul, 2006.
- Türkeş M. Cem, Ümit ÖZCAN, **İlk Yardım Eğitimi**, Alfa Akademi Ltd. Ş, İstanbul, 2005.
- www.ankara122.gov.tr. 14.10.09 saat 15.30